

การพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ DEVELOPING TOURISM IN THE EASTERN REGION TO BE FAMOUS THROUGH THE INTERNATIONAL

¹บุตรี จารุจินดา, ²กมลพร กัลยาณมิตร,
³สถิตย์ นิยมญาติ, และ ⁴ทัศนีย์ ลักษณภิชนชัช

¹Buttri Charuchinda, ²Kamolporn Kalyanamitra,
³Satit Niyomyaht and ⁴Tassanee Lakkhanapichonchat

¹คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

¹Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: Butttree2024@gmail.com

Received:2024-02-26

Revised:2024-08-26

Accepted:2024-08-20

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์การพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ (2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ และ (3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออก จำนวน 10 คน และข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออก จำนวน 13 คน รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 23 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการสรุปความแบบพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ ได้มีการดำเนินงานโดยสำนักงานการท่องเที่ยวที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในแต่ละจังหวัดของภาคตะวันออก โดยปฏิบัติตามทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 เพื่อรักษาและยกระดับการท่องเที่ยวคุณภาพในแหล่งท่องเที่ยวหลักและแหล่งท่องเที่ยวรอง เช่น พื้นที่สัตหีบ พัทยา เกาะเสม็ด เกาะช้าง เกาะหมาก เกาะกูด ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลนานาชาติ ที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกสู่ระดับโลก และเกิดการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ยังได้มีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานให้เอื้ออำนวยต่อนักท่องเที่ยวมากขึ้น เช่น ระบบขนส่งมวลชน การบริหารจัดการขยะ การติดตั้งกล้อง CCTV ตามแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีความสามารถในการใช้ภาษาและการสื่อสาร

2. ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ ได้แก่ ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว เช่น มลพิษทางน้ำ การกัดเซาะชายฝั่ง ทำให้ส่งผลต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยว ความแออัดของในเมืองหลักด้านการท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐานที่พัฒนาไม่ทัน

ความต้องการ ในขณะที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนขาดการบูรณาการความร่วมมือระหว่างกันเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติได้แก่ ควรใช้แนวคิด ซอฟต์พาวเวอร์ และจุดเด่นทางด้านแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางทะเลและแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ให้เป็นที่สนใจแก่นักท่องเที่ยวทั่วโลกมากขึ้น

คำสำคัญ: การพัฒนา; การท่องเที่ยว; ภาคตะวันออก; ระดับนานาชาติ

Abstract

The objectives of this research are to: 1) assess how the Eastern region's tourism has developed to gain international recognition; 2) investigate the issues and obstacles in the region's tourism development; and 3) suggest strategies for the region's tourism development to gain international recognition. The current investigation of research is qualitative. A total of 23 key informants—10 executives and 13 government officials—are active in the development of tourism in the Eastern region and are included in this study's key informant group. The strategy employed was purposive sampling. An interview with some structure was used as the research tool. A descriptive analysis was performed on the data.

The research findings were,

1. With the goal of promoting Eastern Thailand as a world-class tourist destination, local tourism offices are diligently implementing strategies outlined in the 13th National Development Plan. By focusing on the development of popular destinations such as Sattahip, Pattaya, and various islands, the region aims to create a more equitable distribution of tourism income and empower local communities. Additionally, there have been developments in infrastructure to better accommodate tourists, such as public transportation systems, waste management, the installation of CCTV cameras at tourist attractions, and the enhancement of the tourism workforce's language and communication skills.

2. The challenges and obstacles to developing Eastern Thailand's tourism industry into a world-renowned destination include: the degradation of tourist attractions such as water pollution and coastal erosion, which negatively impacts the tourism image; overcrowding in major tourist cities and inadequate infrastructure to meet demand; and a

lack of coordination and cooperation between government and private sectors to promote tourism.

3. To enhance the Eastern region's international tourism reputation, it is recommended to leverage the concept of soft power and capitalize on its maritime tourism attractions. By doing so, marine tourism and natural attractions can be promoted to garner greater global interest.

Keywords: Developing; Tourism; Eastern Region; International

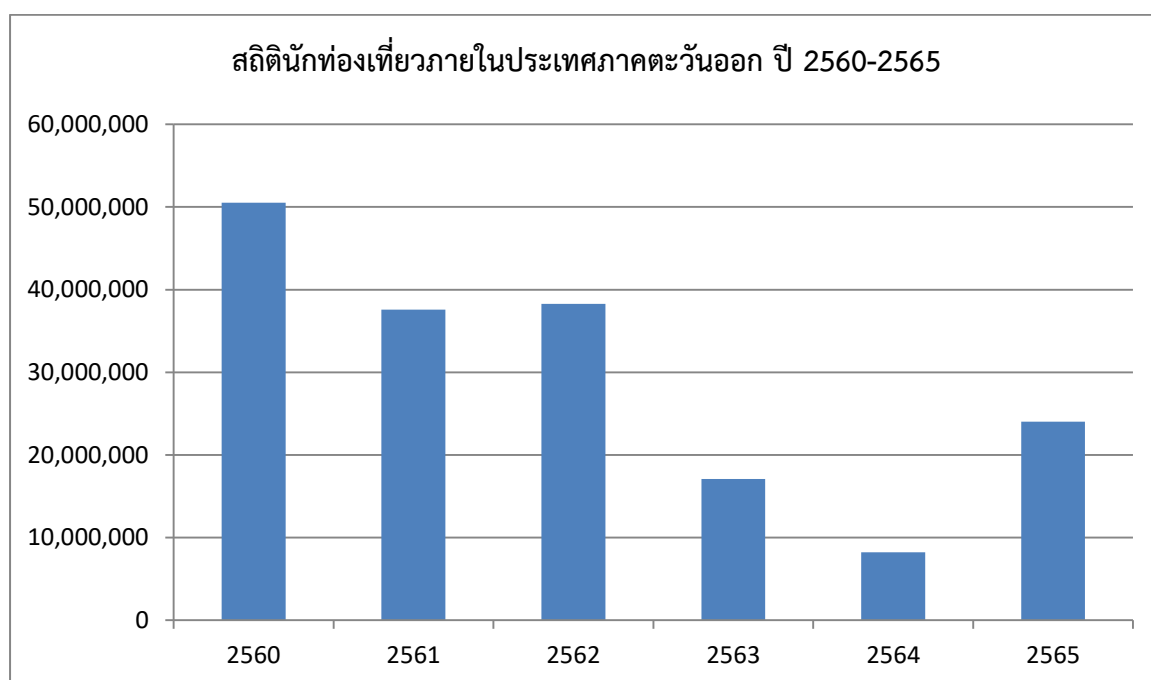
บทนำ

การท่องเที่ยวมีความสำคัญทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภูมิภาค รวมถึงประเทศไทยด้วย (Maneeroj et al., 2020) โดยประเทศไทยเป็นประเทศจุดหมายปลายทางที่สำคัญ เนื่องด้วยความสะดวก และความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม รวมไปถึงงานมหกรรมและกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางที่สำคัญของการท่องเที่ยว ที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั่วโลก จึงทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศมีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ช่วยลดการขาดดุลทางเศรษฐกิจ เกิดการจ้างงานสร้างอาชีพ ซึ่งภาครัฐได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมภาคการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวเมืองรอง เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวทั่วประเทศ เกิดการกระจายรายได้ (Ministry of Tourism and Sports, 2017) ดังแผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ด้านการท่องเที่ยว พบว่ามีบริบทด้านการท่องเที่ยวที่เน้นการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างการเติบโตด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจ รวมทั้งสร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว เน้นการรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของการท่องเที่ยวระดับโลกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับและเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง (Office of the National Economic and Social Development Board, 2018)

โดยเฉพาะกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ซึ่งประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี และสระแก้ว (Theppitak, 2020) ภาคตะวันออกทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งแหล่งทรัพยากรอื่น ๆ ที่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งหรือการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ อาทิ พื้นที่เกษตร โบราณสถาน ศิลปะและวัฒนธรรม ขณะที่แหล่งท่องเที่ยวระดับนานาชาติเดิม อาทิ พัทยา บางแสน เกาะช้าง และเกาะเสม็ด ยังคงเป็นแม่เหล็กสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติ อย่างไรก็ตาม กลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่ เป็นกลุ่มระดับล่าง นอกจากนี้ ยังมีแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลแหล่งอื่น ๆ ที่สามารถเสริมสร้างศักยภาพให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวนานาชาติที่สำคัญ ที่มุ่งเน้นนักท่องเที่ยวต่างชาติระดับกลางถึงสูงได้ อาทิ เกาะหมาก เกาะกูด นอกจากแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลแล้ว

ภาคตะวันออกมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติอื่น ๆ อาทิ อุทยานแห่งชาติ น้ำตก ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและสามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งวิ่ง trail ล่องแก่ง และมีหลายพื้นที่ที่มีภูมิอากาศและธรรมชาติที่เหมาะสมต่อการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือเป็นที่พักอาศัยชั้นดี อีกทั้งเป็นแหล่งเพาะปลูกพืชสมุนไพรและผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร รวมทั้งพื้นที่ผลิตผลไม้ที่สำคัญ ซึ่งสามารถพัฒนาและยกระดับให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่สามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวกระแสหลักได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Office of the National Economic and Social Development Council, 2021)

แต่ปัญหาคือ สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ซึ่งเริ่มตั้งแต่ช่วงเดือนธันวาคม 2562 ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวไทยและการท่องเที่ยวโลกอย่างมาก (Research team TDRI, 2021) ดังข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวภายในประเทศภาคตะวันออก ปี 2560-2565 ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาสรุปจำนวนนักท่องเที่ยวโดยรวมในแต่ละปีดังนี้ ปี 2560 มีนักท่องเที่ยวทั้งหมด 50,525,428 คน ปี 2561 มีนักท่องเที่ยวทั้งหมด 37,573,387 คน ปี 2562 มีนักท่องเที่ยวทั้งหมด 38,295,084 คน ปี 2563 มีนักท่องเที่ยวทั้งหมด 17,104,560 คน ปี 2564 มีนักท่องเที่ยวทั้งหมด 8,214,009 และปี 2565 นักท่องเที่ยวทั้งหมด 24,038,352 คน (Ministry of Tourism and Sports, 2023) ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 สถิตินักท่องเที่ยวภายในประเทศภาคตะวันออก ปี 2560-2565

จากแผนภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่า การระบาดของ COVID-19 มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อภาคการท่องเที่ยวของภาคตะวันออก ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงอย่างมากในช่วงปี 2563 และ 2564

อย่างไรก็ตาม ในปี 2565 เริ่มเห็นสัญญาณการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นผลมาจากการผ่อนคลายมาตรการควบคุมและการเปิดประเทศ

ในช่วงเวลาที่มีการเดินทางท่องเที่ยวทั่วโลกหยุดชะงัก ผู้คนทั่วโลกต่างเรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตท่ามกลางความกังวลกับความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ ด้วยความอดอั้นมานานหลายปี ทำให้ทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั่วโลกเปลี่ยนแปลงไปและคนส่วนใหญ่เห็นคุณค่าของการเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น โดยความโยเยหาการเดินทางท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวตามหาความแปลกใหม่และสนใจเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางที่แตกต่างจากเดิมเพื่อเก็บเกี่ยวประสบการณ์มาเติมเต็มความหมายให้กับชีวิตและหันมาใส่ใจด้านความยั่งยืนมากขึ้น (Chaenglom, 2023)

ดังข้อมูลจากการสำรวจของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในปี 2565 พบว่า นักท่องเที่ยวต่างประเทศเลือกทำกิจกรรมที่เน้นการใช้ชีวิตและเสริมสร้างประสบการณ์มากขึ้นได้แก่ การใช้ชีวิตยามค่ำ ค่ำ การไปใช้บริการร้านอาหารและเครื่องดื่มที่มีชื่อเสียง การถ่ายรูป การพักผ่อนอยู่ในโรงแรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมภายในบริเวณโรงแรมมากกว่าการไปท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หรือแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เหมือนช่วงก่อนโควิด สะท้อนให้เห็นว่าในบริบทโลกหลังโควิด-19 นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากขึ้นกับปัจจัยด้านความสะดวกสบาย สุขอนามัย การใช้ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการให้บริการอินเทอร์เน็ตและการชำระเงินออนไลน์ (Thansettakij, 2023) ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออก หน่วยงานภาครัฐซึ่งมีบทบาทในการกำกับดูแลจึงมีความเท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และวางแนวทางการกำกับดูแลอย่างเหมาะสม เพื่อสนับสนุนธุรกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Tourism Authority of Thailand (TAT), 2021) ของภาคตะวันออก ต้องเตรียมพร้อมในการฟื้นฟูการท่องเที่ยวในด้านโครงสร้างพื้นฐานทั้งในแง่สถานที่ท่องเที่ยว สถานประกอบการ โรงแรมและภาคส่วนการบริการต่าง ๆ รวมถึงดิจิทัลแพลตฟอร์มที่จะช่วยสร้างประสบการณ์ใหม่ให้กับนักท่องเที่ยวในยุคนิวอร์มัล (Supasorn, 2020) เพื่อผลักดันการท่องเที่ยวของภาคตะวันออกสู่การท่องเที่ยวระดับโลกอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์การพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ พื้นที่ศึกษา คือ พื้นที่ภาคตะวันออก ประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี และสระแก้ว โดยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อเอกสาร แนวคิดทฤษฎี

ขั้นตอนที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออก จำนวน 10 คน และข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออก จำนวน 13 คน รวม จำนวน 23 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

ขั้นตอนที่ 3 การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Form) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

คำถามที่ 1 การพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติเป็นอย่างไร ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- การปรับปรุง/ดูแลแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและยั่งยืน
- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก
- การสร้างความเชื่อมั่น/ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว
- การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว
- ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
- ส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

คำถามที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติมีอะไรบ้าง

คำถามที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติเป็นอย่างไร

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปความแบบพรรณนา

ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลการศึกษาวิจัย และการนำเสนอผลการศึกษาวิจัย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อวิเคราะห์การพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ ผลการวิจัยพบว่า

1. การปรับปรุง/ดูแลแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและยั่งยืน พบว่า มีการฟื้นฟู และปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพเสื่อมโทรมให้กลับคืนสู่สภาพเดิมเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยว โดยใช้กลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศต่าง ๆ ให้มีความมั่นคงและยั่งยืน นอกจากนี้ยังอนุรักษ์และบูรณะสถานที่สำคัญต่าง ๆ ให้คงสภาพที่ดี อาทิ การอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ป่าชายเลนที่สำคัญของภาคตะวันออกให้มีความสมบูรณ์ สวยงาม บูรณะโบราณสถานสำคัญ การปรับปรุงทัศนียภาพบริเวณชายหาด เป็นต้น

2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า มีการพัฒนาระบบขนส่งมวลชนเพื่อรองรับการเดินทางตามเส้นทางต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังปรับปรุงระบบสายไฟฟ้า สายสื่อสารโทรคมนาคมให้เป็นระเบียบเพื่อสร้างความสวยงาม มีความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว และอื่น ๆ อีกมากมาย เพื่อสนับสนุนการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวตามเมืองสำคัญทางการท่องเที่ยว อาทิ การพัฒนาระบบคมนาคมให้มีความเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดในภาคตะวันออก ทั้งภายในจังหวัด และระหว่างจังหวัด การปรับปรุงพื้นผิวถนน การติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างตามชายหาดหรือแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ การปรับปรุงสุขาสาธารณะ การจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

3. การสร้างความเชื่อมั่น/ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว พบว่า มีการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตโดยจัดเตรียมแผนฉุกเฉินกรณีเกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมรณรงค์การท่องเที่ยวปลอดภัย การจัดทำคู่มือด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยว การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวให้แก่อาสาสมัครในชุมชนต่าง ๆ และติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิดเพิ่มมากขึ้นตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของภาคตะวันออก เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแก่นักท่องเที่ยว อาทิ หาดแม่รำพึง จังหวัดระยอง ตามบริเวณชายหาดได้มีการติดตั้ง CCTV ให้ครอบคลุมพื้นที่มากที่สุด เพื่อเฝ้าระวังความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว การฝึกอบรมเรื่องความปลอดภัยตามชุมชนคอยสอดส่องดูแลช่วยเหลือนักท่องเที่ยว เป็นต้น

4. การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว พบว่า มีการพัฒนาความสามารถในด้านภาษาเพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งยังได้พัฒนาทักษะการสื่อสาร การใช้สื่อสังคมออนไลน์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยอื่น ๆ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้มีมาตรฐาน สอดคล้องกับมาตรฐานสากล นอกจากนี้ยังเร่งผลิตบุคลากรให้เพียงพอต่อการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของภาคตะวันออก อาทิ การจัดฝึกอบรมภาษาอังกฤษและภาษาจีนให้แก่ภาคธุรกิจ ประชาชน และเยาวชน การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมให้ทันสมัยและมีความสอดคล้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของภาคตะวันออก เป็นต้น

5. ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่า มีการส่งเสริมสนับสนุน SMEs ให้พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ โดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจะมีการส่งเสริมความเข้าใจ และความรู้ในเรื่องการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ซึ่งการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ จะมุ่งเน้นการสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนแต่ละชุมชนในภาคตะวันออกผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ให้เข้ากับยุคสมัย รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในกระบวนการผลิตและการตลาด อาทิ การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการออกแบบและผลิตสินค้า เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว และการใช้ช่องทางออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์สินค้า เพื่อสร้างความน่าสนใจและความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ เป็นต้น

1.6 ส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว พบว่า มีการนำ Soft Power มาเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ให้ความสำคัญกับช่องทางการตลาด

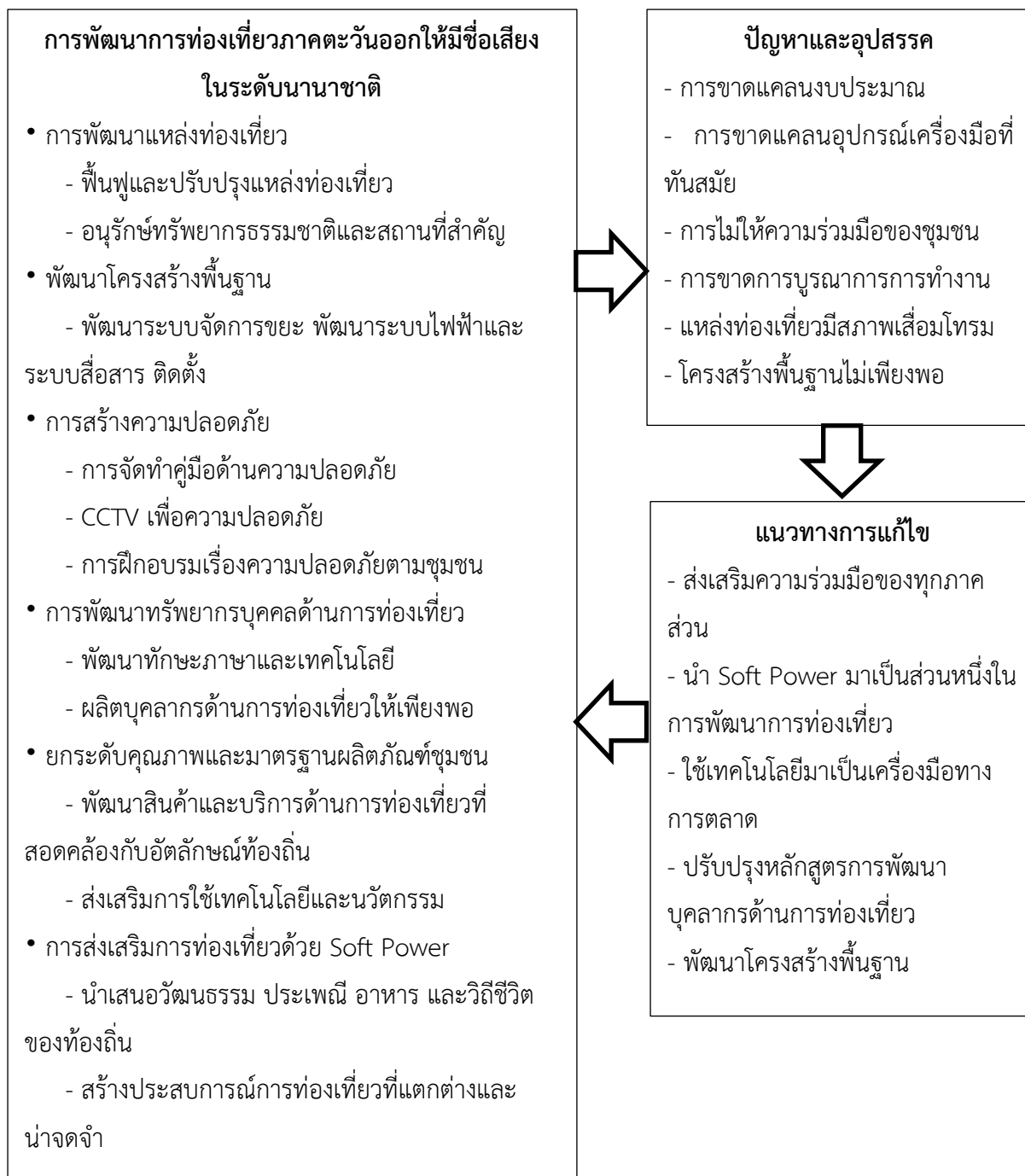
ออนไลน์ และการด้านประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มโอกาสทางการท่องเที่ยวของภาคตะวันออก อาทิ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์และเว็บไซต์ การปลูกกระแสวนเทศกาล อาหาร และวิถีชีวิตชุมชนของภาคตะวันออกเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวทั่วโลก การจัดทำศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวภาคตะวันออก เป็นต้น

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ ผลการวิจัยพบว่า ภาคตะวันออกเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ทำให้การจัดสรรงบประมาณให้กับภาคการท่องเที่ยวเป็นรอง ทำให้ส่งผลต่อการพัฒนาอื่น ๆ ตามมา เช่น ขาดแคลนทรัพยากรในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากรในภาคการท่องเที่ยว ขาดความรู้และทักษะที่ทันสมัย ขาดอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการดำเนินงาน ทำให้ภาคการท่องเที่ยวภาคตะวันออก โดยเฉพาะเมืองรอง ไม่สามารถแข่งขันกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่มีเทคนิคนำเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาความร่วมมือในระดับชุมชน โดยเฉพาะการประกอบอาชีพหลักของประชาชนที่ทำให้การมีส่วนร่วมลดลง เนื่องจากเวลาที่จำกัดและข้อจำกัดจากการทำงานหลัก ทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งโครงสร้างการบริหารจัดการที่ซับซ้อนและการขาดกลไกในการประสานงาน ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ส่งผลให้การวางแผนและดำเนินโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างล่าช้า ขาดความต่อเนื่อง และขาดประสิทธิภาพ และการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมจากการใช้งานอย่างหนัก นอกจากนี้ โครงสร้างพื้นฐานยังไม่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ ผลการวิจัยพบว่า ควรสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้รับผิดชอบร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างครบวงจร การให้ความรู้ความเข้าใจและปลูกจิตสำนึกในการดูแลแหล่งท่องเที่ยวและร่วมสืบสานวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของชุมชนให้คงความเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรม นำแนวคิดเรื่อง Soft Power มาใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ โดยการประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ของภาคตะวันออก นำสื่อออนไลน์และเทคโนโลยีมาใช้ในการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ ความสนใจแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริมการตลาด ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในภาคตะวันออก แก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว และทรัพยากรธรรมชาติ ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ เช่น ระบบไฟฟ้า น้ำประปา และขนส่งสาธารณะ เป็นต้น พร้อมรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาเยือน และวางมาตรการในการรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยว

องค์ความรู้ใหม่

จากศึกษาเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ ทำให้ทราบองค์ความรู้ใหม่ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกมีการปรับปรุง ดูแล แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้มีคุณภาพและยั่งยืน โดยมีการดำเนินการฟื้นฟู และปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพเสื่อมโทรมให้กลับคืนสู่ความสมบูรณ์มากที่สุด เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทาง มาท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมหรือมีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสถานที่สำคัญต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังได้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น การพัฒนาระบบขนส่งมวลชน ระบบการบริหารจัดการขยะ ระบบสายไฟฟ้า และสายสื่อสารโทรคมนาคม ให้เป็นระเบียบ เป็นต้น สร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยมีการบริหารจัดการในภาวะวิกฤต การรณรงค์และจัดทำคู่มือด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว การจัดตั้งอาสาสมัครดูแลความปลอดภัยตามชุมชน และติดตั้ง CCTV เพิ่มขึ้น การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพ จะมุ่งเน้นในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานเป็นหลัก เช่น การพัฒนาทักษะด้านภาษา และด้านเทคโนโลยี ฯลฯ พร้อมกับผลิตบุคลากรด้าน การท่องเที่ยวให้เพียงพอต่อการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของภาคตะวันออก ช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ให้สามารถยกระดับคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่เชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ โดยการเสริมสร้างความรู้ในด้านการผลิต การออกแบบ การนำอัตลักษณ์ของชุมชนมาต่อยอดหรือสร้างมูลค่าเพิ่ม การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในกระบวนการผลิต การส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ มีการนำแนวคิดเรื่อง Soft Power มาเป็นเครื่องมือส่งเสริมการท่องเที่ยวหรือกระตุ้นนักท่องเที่ยวให้เดินทางมายังภาคตะวันออก แต่การพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาตินี้ ยังมีปัญหาและอุปสรรคอีกมากที่ รอให้หน่วยงานภาครัฐ และภาคส่วนอื่น ๆ ต้องปรับปรุงหรือแก้ไข อาทิ การขาดแคลนงบประมาณ อุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน การไม่ให้ความร่วมมือของชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกัน แหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเสื่อมโทรม โครงสร้างพื้นฐานไม่สามารถรองรับการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไป สำหรับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ จึงควรส่งเสริมความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง นำแนวคิดเรื่อง Soft Power มาเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อน การพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออก ใช้เทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ต้องปรับปรุงหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานภาคการท่องเที่ยวของภาคตะวันออก ตามแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 การพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า

1. การปรับปรุง/ดูแลแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและยั่งยืน มีการฟื้นฟู และปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพเสื่อมโทรมให้กลับคืนสู่สภาพเดิมเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางมา

ท่องเที่ยว โดยใช้กลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศต่าง ๆ ให้มีความมั่นคงและยั่งยืน นอกจากนี้ยังอนุรักษ์และบูรณะสถานที่สำคัญต่าง ๆ ให้คงสภาพที่ดี อาทิ การอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ป่าชายเลนที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงใต้ให้มีความสมบูรณ์ สวยงาม บูรณะโบราณสถานสำคัญ การปฏิรูปทัศนียภาพบริเวณชายหาด เป็นต้น สอดคล้องกับการศึกษาของ Phoochinda, et al. (2020) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยสนับสนุน ผลกระทบ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการสัญจรเพื่อการท่องเที่ยวในเขตระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก ผลการศึกษาพบว่า ทั้ง 3 จังหวัดมีความพร้อมทางกายภาพ คือ ในด้านการท่องเที่ยวทั้ง 3 จังหวัด มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงกายภาพและวัฒนธรรม

2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก มีการพัฒนาระบบขนส่งมวลชนเพื่อรองรับการเดินทางตามเส้นทางต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังปรับปรุงระบบสายไฟฟ้า สายสื่อสารโทรคมนาคมให้เป็นระเบียบเพื่อสร้างความสวยงาม มีความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว และอื่น ๆ อีกมากมาย เพื่อสนับสนุนการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวตามเมืองสำคัญทางการท่องเที่ยว อาทิ การพัฒนาระบบคมนาคมให้มีความเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งภายในจังหวัด และระหว่างจังหวัด การปรับปรุงพื้นผิวถนน การติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างตามชายหาดหรือแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ การปรับปรุงสุขาสาธารณะ การจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Boondet (2018) การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความสำเร็จนั้น ต้องประกอบด้วย ความสามารถในการให้บริการของนักท่องเที่ยว ความสะดวกในการเดินทางเข้ามาใช้บริการท่องเที่ยว และการเข้าถึงของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งความสามารถในการรับรองนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับการศึกษาของ Theppitak (2020) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงใต้โดยใช้กลยุทธ์โลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว พบว่า มี หลายกิจกรรมที่จำเป็นต้องมีการพัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยผลการศึกษายังสะท้อนให้เห็นถึงความไม่มีประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งต้องวางแผนและพัฒนาระบบระบบโลจิสติกส์ และสิ่งอำนวยความสะดวก

3. การสร้างความเชื่อมั่น/ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว มีการบริหารจัดการในภาวะวิกฤต โดยจัดเตรียมแผนฉุกเฉินกรณีเกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมรณรงค์การท่องเที่ยวปลอดภัย การจัดทำคู่มือด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยว การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวให้แก่อาสาสมัครในชุมชนต่าง ๆ และติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิดเพิ่มมากขึ้นตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงใต้เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแก่นักท่องเที่ยว อาทิ หาดแม่รำพึง จังหวัดระยอง ตามบริเวณชายหาดได้มีการติดตั้ง CCTV ให้ครอบคลุมพื้นที่มากที่สุด เพื่อเฝ้าระวังความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว การฝึกอบรมเรื่องความปลอดภัยตามชุมชนคอยสอดส่องดูแลช่วยเหลือนักท่องเที่ยว เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Yongwanit (2012) แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพิ่มประสิทธิภาพการกำหนดมาตรการป้องกันรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและ ทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ สอดคล้องกับการศึกษาของ Ngamlertdanai, Kianwattana, and Chamnongchob, (2021) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเรือสำราญในเขตระเบียงเศรษฐกิจ

พิเศษภาคตะวันออก พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยอย่างสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านการรักษาความปลอดภัย ด้านการตลาดการท่องเที่ยว และด้านการบริหาร จัดการนักท่องเที่ยว ตามลำดับ

4. การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว มีการพัฒนาความสามารถในด้านภาษา เพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งยังได้พัฒนาทักษะการสื่อสาร การใช้สื่อสังคมออนไลน์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยอื่น ๆ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้มีมาตรฐาน สอดคล้องกับมาตรฐานสากล นอกจากนี้ยังเร่งผลิตบุคลากรให้เพียงพอต่อการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของภาคตะวันออก อาทิ การจัดฝึกอบรมภาษาอังกฤษและภาษาจีนให้แก่ภาคธุรกิจ ประชาชน และเยาวชน การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมให้ทันสมัยและมีความสอดคล้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของภาคตะวันออก เป็นต้น สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ยุทธศาสตร์ 2) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน สอดคล้องกับการศึกษาของ Sopha et al. (2022) ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การพัฒนากำลังคนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเศรษฐกิจตะวันออก กรณีจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาครัฐควรมีส่วนช่วยโดยการกำหนดนโยบายหรือมีกลยุทธ์กระตุ้นให้เกิดการส่งเสริม จัดการ และพัฒนาการท่องเที่ยว ผ่านการพัฒนากำลังคนด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนากำลังคนเพื่อท่องเที่ยวและการบริการทำให้เกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติต่อการท่องเที่ยวในชุมชน

5. ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการส่งเสริมสนับสนุน SMEs ให้พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ โดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจะมีการส่งเสริมความเข้าใจ และความรู้ในเรื่องการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ซึ่งการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ จะมุ่งเน้นการสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนแต่ละชุมชนในภาคตะวันออกผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ให้เข้ากับยุคสมัย รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในกระบวนการผลิตและการตลาด สอดคล้องกับแนวคิดของ Sittichai, and Nakpathom (2022) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องสร้างความสมดุลระหว่างการใช้อยู่อาศัยจากแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนา และการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว ที่สำคัญคือการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว อันประกอบด้วย การบริหารจัดการแผนงาน งบประมาณ และทรัพยากรบุคคล เพื่อใช้เป็นกลไกในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาคุณภาพในการบริการ และสินค้าทางการท่องเที่ยว สอดคล้องกับการศึกษาของ Sricharoenprakhom, Saengkhay, and Saengkhay, (2020) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อการเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านบางกะจะ จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนากลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดเพื่อเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านบางกะจะ จังหวัดจันทบุรี คือ ควรดำเนินการส่งเสริมการตลาดและการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้น เพื่อนำผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่มาจากสื่อจากเหล่านั้นเป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์ โดยการจัดการความรู้ของชุมชนเพื่อที่จะหนุนเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้มีการสืบทอดภูมิปัญญา และเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

6. ส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว มีการนำ Soft Power มาเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ให้ความสำคัญกับช่องทางการตลาดออนไลน์ และการดำเนินประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มโอกาสทางการท่องเที่ยวของภาคตะวันออก อาทิ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์และเว็บไซต์ การปลูกกระแสนานาชาติ อาหาร และวิถีชีวิตชุมชนของภาคตะวันออกเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวทั่วโลก การจัดทำศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวภาคตะวันออก เป็นต้น สอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 – 2570) จะให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงทุกรูปแบบ และพร้อมที่จะเติบโตอย่างยั่งยืน ประกอบกับการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน มุ่งส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ พัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความทันสมัยผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม สอดคล้องกับการศึกษาของ Khlangprasri, and Umilaochang (2019) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการตลาดการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนแกดำ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีช่องทางการรับรู้และความพึงพอใจต่อสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนแกดำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ จากสื่ออินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ ทีวีจากพันทิป Facebook รองลงมา จากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และจากสื่อบุคคล เช่น คำบอกเล่าของญาติ เพื่อน และแฟน ตามลำดับ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ขาดแคลนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือที่ทันสมัยสำหรับการปฏิบัติงาน ความร่วมมือของชุมชนในการมีส่วนร่วมลดน้อยลง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดความร่วมมือกัน แหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเสื่อมโทรม และโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวยังไม่พร้อมที่จะรองรับนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับแนวคิดของ National Reform Council (2015) การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยเน้นเป้าหมายเชิงรุกไปที่การเติบโตเชิงปริมาณจากจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นหลัก ทำให้การท่องเที่ยวขาดคุณภาพ ขาดการกำหนดทิศทางในการพัฒนา ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Kawinruthaipreeda (2020) ได้ศึกษาเรื่องแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในจังหวัดระยอง ประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า จังหวัดระยองมีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ด้านทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน นักท่องเที่ยว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้านกิจกรรม การเรียนรู้และการปลูกจิตสำนึก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ควรสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้รับผิดชอบร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม การให้ความรู้ความเข้าใจและปลูกจิตสำนึกในการดูแลแหล่งท่องเที่ยว และร่วมสืบสานวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของชุมชนให้คงความเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรม นำแนวคิดเรื่อง Soft Power มาใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยการประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ของภาคตะวันออก นำสื่อออนไลน์และเทคโนโลยีมาใช้ในการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ ความสนใจแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริมการตลาด ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานของ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภาคตะวันออก แก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว และทรัพยากรธรรมชาติ ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ พร้อมรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาเยือน และวางมาตรการในการรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยว สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ซึ่งมียุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาประเทศว่า “ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน” สอดคล้องกับการศึกษาของ Sawatsaen, and Nakpathom (2022) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจังหวัดนครนายกภายหลังสถานการณ์โควิด-19 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับจังหวัดนครนายกในอนาคต ประกอบด้วย 6 ปัจจัย ได้แก่ (1) การส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (2) การสร้างความร่วมมือและส่งเสริมผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ให้ได้รับมาตรฐาน SHA หรือ SHA Plus (3) การส่งเสริมและการประชาสัมพันธ์ด้านการตลาด (4) การจัดทำโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว (5) การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่การเปลี่ยนแปลง และ (6) การเพิ่มมูลค่าของสินค้า การบริการ กิจกรรม และผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว

สรุป

การพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ การวิเคราะห์การพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ ด้านการปรับปรุง/ดูแลแหล่งท่องเที่ยว พบว่า พื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวและบูรณะสถานที่สำคัญ โดยใช้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า พัฒนาระบบขนส่งมวลชนและปรับปรุงระบบการบริหารจัดการขยะ เพิ่มความสวยงามและความปลอดภัยให้กับแหล่งท่องเที่ยว เช่น การพัฒนาระบบคมนาคมและการปรับปรุงสุขาสาธารณะ ด้านการสร้างเชื่อมั่น/ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว พบว่า จัดเตรียมแผนฉุกเฉิน การรณรงค์ด้านความปลอดภัย และติดตั้งกล้อง CCTV ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว พบว่า พัฒนาทักษะด้านภาษา การสื่อสารออนไลน์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย พร้อมเร่งผลิตบุคลากรให้เพียงพอต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ด้านยกระดับคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่า สนับสนุน SMEs ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และการใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว และด้านส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ใช้แนวคิด Soft Power และช่องทางออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ เพิ่มการรับรู้และดึงดูดนักท่องเที่ยวผ่านเทศกาล อาหาร และวิถีชีวิตของชุมชน ส่วนปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออก พบว่า ปัญหาการจัดสรรงบประมาณ งบประมาณไม่เพียงพอ ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐานขาดความเพียงพอและทันสมัย ขาดความร่วมมือและข้อจำกัดในระดับชุมชน การประกอบอาชีพหลักทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนได้เต็มที่ และโครงสร้างการบริหารจัดการที่ซับซ้อนทำให้การประสานงานขาดประสิทธิภาพ การเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐาน การเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม

และโครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว สำหรับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ พบว่า ควรสร้างความร่วมมือ ประสานงานร่วมกันทุกภาคส่วนเพื่อการพัฒนาอย่างครบวงจร ใช้แนวคิด Soft Power และเทคโนโลยี ส่งเสริมวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ผ่านการประชาสัมพันธ์ออนไลน์และการตลาด พัฒนาหลักสูตรและบุคลากร ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ครอบคลุม เช่น ระบบไฟฟ้า น้ำประปา และขนส่งสาธารณะ รักษาความปลอดภัย วางมาตรการความปลอดภัยเพื่อสร้างความมั่นใจให้นักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอพร้อมทั้งจัดหาวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ ที่ทันสมัยเหมาะสมและมีจำนวนเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และสร้างความร่วมมือภายในชุมชนให้เข้มแข็ง รวมถึงสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในชุมชน ระหว่างชุมชนและกับหน่วยงานภาครัฐเพิ่มมากขึ้น เพื่อสร้างความร่วมมือที่ดีในการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการร่วมกันวางแผนการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน การฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ และสร้างความตระหนักในปัญหานี้ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องแก้ไขปัญหาแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมให้กลับมามีสภาพดังเดิม

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ของภาคตะวันออกให้ทันต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว และรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภาคตะวันออก

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 ควรศึกษาภูมิภาคอื่นของประเทศไทย เพื่อได้ข้อมูลที่มีความเหมือนและความแตกต่างที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้กว้างขึ้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยความสำเร็จที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ

2.3 ควรศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติในลักษณะที่เจาะลึกลงไปในจังหวัด เพื่อให้ทราบข้อมูลในเชิงลึกมากขึ้น

References

- Boondet, P. (2018). *Guidelines for Tourism Development at Tham Le Khao Kop, Huai Yot District, Trang Province. (Master's Thesis)*. National Institute of Development Administration. Bangkok.
- Chaenglom, K. (2023). *Tourism Value Added: Creating Value For The Thai Tourism Sector When Tourists' Attitudes Are Not The Same. The Key To Attracting Modern Travelers Is To Provide Targeted Value. Because Most Are Willing To Pay More For Options That Meet Their Needs In Many Dimensions*. Retrieved August 21, 2023, from <https://www.scbeic.com/th/detail/product/tourism-travel-231222>
- Kawinruthaipreeda, P. (2020). *Strategic Plan for Developing Sustainable Integrated Tourism in Rayong Province, Thailand. (Doctoral Dissertation)*. College of Management University of Phayao. Phayao.
- Khlangprasri, S., & Umilaochang, K. (2019). *Development of Communication Formats to Promote Publicize Tourism Management of the Kaeda Community, Kaeda District, Maha Sarakham Province (Research Report)*. Maha Sarakham: Maha Sarakham Rajabhat University.
- Maneeroj, N., Chan-iad , J., & Jamnongchob, A. (2020). An Analysis of Tourism Strategic Plan of Thailand and The Lao People's Democratic Republic. *Thai Tourism Academic Journal International*, 16(2), 127-147.
- Ministry of Tourism and Sports. (2017). *National Tourism Development Plan No. 2 2017-2021*. Bangkok: Ministry of Tourism and Sports.
- Ministry of Tourism and Sports. (2023). *Tourist Statistics*. Bangkok: Ministry of Tourism and Sports.
- Ngamlerddanai, J., Kianwattana, K., & Chamnongchob, A. (2021). Manpower Development Strategy for Cultural Tourism Management in EEC: a case of Chonburi Province. *Lawasri Journal*, 6(2), 88-98.
- National Reform Council. (2015). *Development Agenda 1: Tourism Development*. Bangkok: Publishing Office Secretary-General of the House of Representatives.
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2018). *National Strategy 2018 – 2037*. Bangkok: Office of the Secretary of the National Strategy Committee.
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2021). *Draft Regional Development Plan Framework 2023-2027*. Retrieved September 27, 2023, from https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=11684&filename=index

- Phoochinda, W. Kulpanich, N., Gonnit, T., & Hayeesa-ah, S. (2020). Supporting Factors, Impacts, Problems, and Obstacles in Developing a Smart Mobility for Tourism in the Eastern Economic Corridor Area. *Ramphaibarni Research Journal*, 14(3), 514.
- Research team TDRI. (2021). *Analysis of The Impact Of COVID-19. Towards The Tourism Business*. Retrieved August 21, 2023, from <https://tdri.or.th/2021/02/covid-112/>
- Sawatsaen, S., & Nakpathom, P. (2022). Guidelines for Sustainable Tourism Development in the Province. Nakhon Nayok after the COVID-19 Situation. *Journal for Sustainable Tourism Development*, 4(2), 38-55.
- Sopha, C., Boonchua, T., Rattanasonthi, K., & Chunhapantharak, R. (2022). Manpower Development Strategy for Cultural Tourism Management in EEC : a case of Chonburi Province. *Journal Lawasri Thepsatri Rajabhat University*, 6(2), 87-98.
- Sricharoenprakhom, S., Saengkhae, N., & Saengkhae, N. (2020). *Model of Entrepreneur Network Creation to Develop Local Fishery-Based Products for Tourism in Rayong Province* (Research Report). Rambhaibarni Rajabhat University. Chanthaburi.
- Supasorn, Y. (2020). *Guidelines for Restoring 'Tourism' After the COVID-19 Crisis*. Retrieved August 26, 2024, from https://www.bangkokbiznews.com/social/885171#google_vignette
- Thansettakij, T. (2023). *Dissecting Tourist Behavior. How Much Has It Changed In The Post-COVID Era? Important Guidelines That The Thai Tourism Sector Should Know Before Adjusting In Time And Use It As A Driving Force For The Economy*. Retrieved August 26, 2023, from <https://www.thansettakij.com/lifestyle/travel-shopping/557008>
- Theppitak, T. (2020). Sustainable Tourism Development in the Eastern Region Using Strategies. Tourism logistics. *Journal of Management Science Chiang Rai Rajabhat University*, 15(2), 164-181.
- Tourism Authority of Thailand (TAT). (2021). *9 New Trends in the Future of Tourism*. Retrieved August 21, 2023, from https://api.tourismthailand.org/upload/live/content_article_file/20603-15378.pdf
- Yongwanit, S. (2012). *Sustainable Ecotourism. Concepts, Principles and Management*. Khon Kaen: Faculty of Humanities and Social Sciences Khon Kaen University.